Wyroby budowlane wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku krajowym

Wprowadzanie do obrotu lub udostępnianie na rynku krajowym wyrobów budowlanych podlega ścisłym regulacjom oraz nadzorowi właściwych organów. Regulacje te określone są m.in. w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (dalej „Ustawa").

Za wyrób budowlany, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającym zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającym dyrektywę Rady 89/106/EWG (dalej „Rozporządzenie"), uznać należy każdy wyrób lub zestaw (tj. składający się z co najmniej dwóch odrębnych składników) wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiektach budowlanych lub ich częściach, którego właściwości wpływają na właściwości użytkowe obiektów budowlanych w stosunku do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych. Wyrób budowlany może być wprowadzony do obrotu lub udostępniany na rynku krajowym, jeżeli nadaje się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych, w zakresie odpowiadającym jego właściwościom użytkowym i zamierzonemu zastosowaniu, co oznacza, że jego właściwości użytkowe umożliwiają prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym, w których ma on być zastosowany w sposób trwały, spełnienie podstawowych wymagań dotyczących: nośności i stateczności konstrukcji; bezpieczeństwa pożarowego; higieny, zdrowia i środowiska; bezpieczeństwa użytkowania i dostępności obiektów; ochrony przed hałasem; oszczędności energii i izolacyjności cieplnej oraz zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych (szczegółowy opis wymagań dotyczących wyrobów budowlanych zawarty jest w załączniku I do Rozporządzenia).

Organami właściwymi w sprawach wyrobów budowlanych wprowadzonych do obrotu lub udostępnianych na rynku krajowym oraz organami nadzoru rynku są: wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego oraz Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego. Do ich obowiązków należą m.in. kontrola wprowadzonych do obrotu lub udostępnianych na rynku krajowym wyrobów budowlanych oraz prowadzenie postępowań administracyjnych w tym zakresie. Do obowiązków Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego należy także prowadzenie publicznie dostępnego Krajowego Wykazu Zakwestionowanych Wyrobów Budowlanych (dalej „Wykaz"). W Wykazie gromadzone są dane i informacje dotyczące wyrobów budowlanych podlegających oznakowaniu znakiem budowlanym, niezgodnych z wymaganiami określonymi w Ustawie, w szczególności: dane umożliwiające identyfikację zakwestionowanego wyrobu budowlanego oraz informacje o rodzaju i zakresie niezgodności zakwestionowanego wyrobu budowlanego; środkach, jakie zastosowano w odniesieniu do zakwestionowanego wyrobu budowlanego; a także o zagrożeniach, jakie może spowodować zakwestionowany wyrób budowlany wraz z określeniem tych zagrożeń.

Kontrole przeprowadzane są z urzędu lub na wniosek Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a sam organ posiada szerokie kompetencje kontrolne, np. właściwy organ lub osoba działająca z jego upoważnienia mają prawo wstępu na teren budowy, teren obiektów i do pomieszczeń, w których znajdują się wyroby budowlane lub dokumenty objęte zakresem kontroli. W przypadku gdy kontrolowany wyrób budowlany może stwarzać zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, kontrolujący może żądać od kontrolowanego sprzedawcy – jeżeli producent lub importer ma siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – przedstawienia w wyznaczonym terminie właściwej dokumentacji technicznej. W trakcie kontroli kontrolujący może ponadto badać dokumenty w zakresie objętym kontrolą oraz żądać od kontrolowanego sporządzenia ich kopii oraz tłumaczeń na język polski; dokonywać oględzin wyrobów budowlanych w zakresie objętym kontrolą; legitymować osoby w celu stwierdzenia ich tożsamości; żądać od kontrolowanego udzielenia w wyznaczonym terminie pisemnych lub ustnych wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli; przesłuchiwać osoby w charakterze strony, świadka lub biegłego; zasięgać opinii biegłych; zabezpieczać dowody, wyroby budowlane, pomieszczenia lub środki przewozowe oraz pobierać nieodpłatnie próbki wyrobów budowlanych do badań. Wyniki kontroli dokumentowane są w protokole kontroli, który jest udostępniany kontrolowanemu lub osobie przez niego upoważnionej. Kontrolowany może zgłosić uwagi bezpośrednio do protokołu kontroli lub wnieść je na piśmie w terminie 7 dni od dnia przedstawienia protokołu do podpisu, natomiast właściwy organ jest obowiązany ustosunkować się do zgłoszonych uwag niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania.

Ujawnione nieprawidłowości mogą prowadzić do nałożenia dotkliwych kar pieniężnych, które w zależności od wagi naruszonych przepisów mogą wynieść do 100 tys. zł.

Błażej Borowiec
Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych Miller, Canfield, W. Babicki, A. Chełchowski i Wspólnicy